

Słowniczek pojęć i skrótowców

Adaptacja – prace polegające na przystosowaniu istniejącego obiektu lub pomieszczenia lub istniejącej przestrzeni do warunków odpowiadających potrzebom wynikającym z celu projektu.

ALMA – transgraniczny program mobilności młodzieży będącej w niekorzystnej sytuacji (niekształcących się, niepracujących ani nieszkolących się) realizowany zgodnie z dokumentem Komisji Europejskiej pt. „ALMA: Aim- Learn-Master-Achieve. Active inclusion initiative for integrating disadvantaged young people not in education, employment or training (NEETs) through mobility. Manual of Guidance”

AOS – ambulatoryjna opieka specjalistyczna, o której mowa w art. 5 pkt 1) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

AOTMiT - Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji

Baza Usług Rozwojowych (BUR) – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Beneficjent - podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 9 rozporządzenia ogólnego

B+R – badania i rozwój

Badania przemysłowe – prace mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności, nastawione na opracowywanie nowych produktów, procesów lub usług lub wprowadzanie do nich znaczących ulepszeń. Przez badania przemysłowe rozumie się także badania aplikacyjne

BRD – bezpieczeństwo ruchu drogowego

Budynek użyteczności publicznej – budynek w rozumieniu § 3 pkt 6 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie

Budynek komunalny – budynek, w którym wszystkie lokale mieszkalne są własnością gminy

Centrum Integracji Cudzoziemców – model wsparcia wypracowany w ramach projektu „Budowanie struktur dla integracji cudzoziemców w Polsce”

Centrum Integracji Społecznej (CIS) - podmiot reintegracji społecznej i zawodowej utworzony na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, posiadający aktualny wpis do rejestru CIS prowadzonego przez właściwego wojewodę

Załącznik nr 2 do Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

Centrum Kształcenia Zawodowego (CKZ) – placówka, o której mowa w art. 2 pkt 4 Prawa oświatowego, powstała w miejsce dotychczasowej placówki kształcenia praktycznego oraz ośrodka doskonalenia zawodowego

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (CKZiU) – zespół szkół lub placówek systemu oświaty, o którym mowa w art. 93 Prawa oświatowego oraz w art. 310 ustawy wprowadzającej Prawo oświatowe

Centrum Usług Społecznych (CUS) – podmiot, o którym mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych

Cross-financing – zgodnie z art. 25 ust. 2 rozporządzenia ogólnego to możliwość finansowania z EFRR i EFS+ w komplementarny sposób działań, które kwalifikują się do wsparcia z tego drugiego Funduszu w oparciu o zasady kwalifikowalności mające zastosowanie do tego Funduszu, pod warunkiem że koszty takie są konieczne do celów wdrażania

Dane przestrzenne – zgodnie z art. 3 pkt. 1 ustawy o infrastrukturze informacji przestrzennej rozumie się przez to dane odnoszące się bezpośrednio lub pośrednio do określonego położenia lub obszaru geograficznego.

Deinstytucjonalizacja usług – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

DNSH (ang. Do No Significant Harm - „nie czyni poważnych szkód”) - zasada horyzontalna UE, której istotą jest niewspieranie ani nieprowadzenie działalności gospodarczej, która czyni znaczące szkody dla któregośkolwiek z następujących celów środowiskowych:

- łagodzenie zmian klimatu;
- adaptacja do zmian klimatu;
- odpowiednie użytkowanie i ochrona zasobów wodnych i morskich;
- gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling;
- zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi;
- ochrona i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów.

Dyskryminacja – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027

Dzienny Dom Opieki Medycznej (DDOM) – jedna z form zdeinstytucjonalizowanej opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w ramach usług zdrowotnych

e-bezpieczeństwo – systemy, oprogramowanie i działania służące zapewnieniu bezpieczeństwa systemów informatycznych i danych w nich zawartych

Edukacja włączająca – rozumiana jest jako podejście w procesie kształcenia i wychowania, którego celem jest zwiększanie szans edukacyjnych wszystkich osób uczących się poprzez zapewnianie im warunków do rozwijania indywidualnego potencjału, tak by w przyszłości umożliwić im pełnię rozwoju osobistego na miarę swoich możliwości oraz pełne włączenie w życie społeczne. Edukacja ta stawia za cel wyposażenie uczniów w kompetencje niezbędne do stworzenia w przyszłości włączającego społeczeństwa, czyli społeczeństwa, w którym osoby niezależnie od różnic m.in. w stanie zdrowia, sprawności, pochodzeniu, wyznaniu są pełnoprawnymi członkami społeczności, a ich różnorodność postrzegana jest jako cenny zasób rozwoju społecznego i cywilizacyjnego. To systemowe, wielowymiarowe i wielokierunkowe podejście do edukacji nastawione na dostosowanie wymagań edukacyjnych, warunków nauki i organizacji kształcenia do potrzeb i możliwości każdego ucznia, jako pełnoprawnego uczestnika procesu kształcenia. Przykładem dobrze funkcjonującej edukacji włączającej jest na przykład sytuacja, w której dziecko z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego uczy się w klasie, w szkole ogólnodostępnej razem ze swoimi rówieśnikami. Jednocześnie warunki organizacyjno-techniczne oraz wsparcie merytoryczne jest dostosowane do potrzeb psychofizycznych dziecka, potrzeb jego rodziców, a także potrzeb innych dzieci i ich rodziców.

Ekonomia społeczna - oznacza działalność określoną w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej

Elastyczne formy zatrudnienia - każda forma zatrudnienia, która odbiega od tradycyjnego sposobu zatrudniania (tzw. stały etat), np. praca wykonywana poza siedzibą firmy, praca w niepełnym wymiarze czasowym, praca na wezwanie

e-usługa – usługa świadczona drogą elektroniczną, o której mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną

EFS + – Europejski Fundusz Społeczny Plus

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EURES – Europejskie Służby Zatrudnienia

FEŁ2027 – Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

FEPŻ - Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027

FST – Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji

GOZ – gospodarka o obiegu zamkniętym

GPR – gminny program rewitalizacji – dokument, o którym mowa w rozdziale 4 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Dokument ten może pełnić funkcję strategii terytorialnej, o której mowa w art. 29 rozporządzenia ogólnego (strategii IIT)

Gwarancja dla Młodzieży (GDM) – wsparcie dla osób w wieku 15 – 29 lat udzielane zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 30 października 2020 r. w sprawie pomostu do zatrudnienia – wzmocnienia gwarancji dla młodzieży oraz zastępującym zalecenie Rady z dnia 22 kwietnia 2013 r. w sprawie ustanowienia gwarancji dla młodzieży i Planem realizacji Gwarancji dla młodzieży w Polsce (aktualizacja z dnia 1 sierpnia 2022 r.)

Indywidualny Plan Działania (IPD) - oznacza to plan działań obejmujący podstawowe usługi rynku pracy wspierane instrumentami rynku pracy w celu zatrudnienia bezrobotnego lub poszukującego pracy

Innowacja – zgodnie z *Podręcznikiem Oslo 2018: Zalecenia dotyczące pozyskiwania, prezentowania i wykorzystywania danych z zakresu innowacji*, przez innowację rozumie się nowy lub ulepszony produkt lub proces (lub ich połączenie), który różni się znacząco od poprzednich produktów lub procesów danej jednostki i który został udostępniony potencjalnym użytkownikom (produkt) lub wprowadzony do użytku przez jednostkę (proces).

Instruktor praktycznej nauki zawodu – o którym mowa w § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu oraz w § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu

Instrument finansowy (IF) – instrument finansowy, o którym mowa w art. 2 pkt 16 rozporządzenia ogólnego

Instytucja Pośrednicząca (IP) – podmiot, któremu została powierzona, w drodze porozumienia albo umowy zawartych z instytucją zarządzającą, realizacja zadań w ramach programu regionalnego

Instytucja Zarządzająca (IZ) – instytucja, o której mowa w art. 71 rozporządzenia ogólnego

IIT – Inny Instrument Terytorialny, o którym mowa w art. 36 Ustawy wdrożeniowej

IOB – Instytucja Otoczenia Biznesu (w tym inkubatory przedsiębiorczości): bez względu na formę prawną podmiot prowadzący działalność na rzecz rozwoju

Załącznik nr 2 do Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

przedsiębiorczości i innowacyjności, niedziałający dla zysku lub przeznaczających zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub innym równoważnym dokumencie założycielskim, posiadający bazę materialną, techniczną i zasoby ludzkie oraz kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MŚP.

IOB musi spełniać powyższą definicję przez okres min. 6 miesięcy bezpośrednio poprzedzających dzień złożenia wniosku o dofinansowanie.

Za IOB uważa się również specjalne strefy ekonomiczne.

Instytucje ochrony zdrowia – publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej

Istotny problem zdrowotny regionu - zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

ITS – Inteligentne systemy transportowe – systemy, w których technologie informatyczne i komunikacyjne stosowane są w obszarze transportu drogowego, obejmującym infrastrukturę, pojazdy i użytkowników, oraz w zarządzaniu ruchem i zarządzaniu mobilnością, jak również do interfejsów z innymi rodzajami transportu

IZ FEŁ – Instytucja Zarządzająca programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021- 2027

Jednostka naukowa – należy rozumieć prowadzące w sposób ciągły badania naukowe lub prace rozwojowe:

- a) podstawowe jednostki organizacyjne uczelni w rozumieniu statutów tych uczelni,
- b) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk,
- c) instytuty badawcze w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych,
- d) międzynarodowe instytuty naukowe utworzone na podstawie odrębnych przepisów, działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- e) Polska Akademia Umiejętności,
- f) inne podmioty niewymienione w lit. a-e będące organizacjami prowadzącymi badania i upowszechniającymi wiedzę w rozumieniu art. 2 pkt 83 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu

Jednostka organizacyjna pomocy społecznej – podmiot określony w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

JST – Jednostka samorządu terytorialnego

Klub integracji społecznej (KIS) - podmiot reintegracji społecznej i zawodowej utworzony na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, posiadający aktualny wpis do rejestru KIS prowadzonego przez właściwego wojewodę

KM – Komitet Monitorujący FEŁ2027

Konsorcjum naukowo-przemysłowe – to grupa jednostek organizacyjnych, w skład której wchodzi co najmniej jedna jednostka naukowa oraz co najmniej jeden przedsiębiorca, podejmujących na podstawie umowy cywilno-prawnej wspólne przedsięwzięcie obejmujące badania przemysłowe, prace rozwojowe lub inwestycje służące potrzebom badań przemysłowych lub prac rozwojowych. Przez konsorcjum naukowo-przemysłowe rozumie się także konsorcjum naukowe.

Kontrakt socjalny – pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny sporządzona zgodnie z art. 6 pkt. 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Kryteria wyboru projektów – kryteria, o których mowa w art. 2 pkt 16 *Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–*

KSRG – Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy

Kształcenie ustawiczne – zgodnie z art. 4. pkt. 30 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe

Kwalifikacja – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Lokalny Ośrodek Wiedzy i Edukacji (LOWE) – oznacza to centrum organizowania i animowania edukacji pozaformalnej i nieformalnej dla osób dorosłych. Ośrodek uruchomiony przy szkole lub innej placówce systemu oświaty, która świadczy usługi dla dorosłych, w koncepcji pracy ma wpisane działania edukacyjne dla dorosłych mieszkańców społeczności lokalnej, prowadzi działania promujące na rzecz społeczności lokalnej, aktualizuje informacje dotyczące działań

Załącznik nr 2 do Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

prowadzonych w zakresie edukacji dorosłych mieszkańców społeczności lokalnej. Ośrodek wykorzystuje potencjał istniejącej placówki do prowadzenia działań na rzecz aktywności edukacyjnej i włączania osób dorosłych, w tym znajdujących się w niekorzystnej sytuacji zawodowej, w różnorodne formy edukacji

LWK 2021 dla EFS+ – Lista Wskaźników Kluczowych na lata 2021-2027 dla EFS+

Mapa potrzeb zdrowotnych – dokument sporządzany dla obszaru województwa, uwzględniający specyfikę potrzeb zdrowotnych społeczności lokalnych zgodnie z art. 95a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Mechanizm racjonalnych usprawnień – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027

Mieszkanie adaptowalne – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Mieszkanie treningowe – zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej

Mieszkanie wspomagane – zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej

Model Najpierw mieszkanie - (Housing First) to innowacyjny model, którego głównym celem jest rozwiązanie sytuacji długotrwałej bezdomności osób o wysokich potrzebach wsparcia. Jego interwencja opiera się na dwóch zasadniczych elementach, łączących dostęp do mieszkań indywidualnych, zintegrowanych ze wspólnotą, z zapewnieniem specjalistycznego, technicznego, zindywidualizowanego i ciągłego wsparcia

Modernizacja – ulepszenie jakościowe prowadzące do zwiększenia wartości użytkowej infrastruktury.

MŚP – mikroprzedsiębiorca, mały lub średni przedsiębiorca w rozumieniu załącznika I do Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu

Nauczyciel – należy przez to rozumieć także wychowawcę, innego pracownika pedagogicznego zatrudnionego w ośrodku wychowania przedszkolnego, szkole lub placówce systemu oświaty, a także osobę niebędącą nauczycielem zatrudnioną na podstawie art. 15 Prawa oświatowego

Nauczyciel kształcenia zawodowego – nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych, w tym nauczyciel języka obcego zawodowego oraz nauczyciel

Załącznik nr 2 do Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

praktycznej nauki zawodu a także osoba niebędąca nauczycielem zatrudniona na podstawie art. 15 Prawa oświatowego;

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

Niepubliczny zakład opieki zdrowotnej – podmiot wykonujący działalność leczniczą, nie będący jednostką sektora finansów publicznych, w rozumieniu art. 9 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, ani nie utworzony przez tę jednostkę

Obywatel państwa trzeciego – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

OHP – Ochotnicze Hufce Pracy

OI – Ośrodek Innowacji: podmiot zajmujący się transferem technologii i dostarczaniem usług proinnowacyjnych oraz współpracą z biznesem. Zakładanym efektem jego działalności jest rozwijanie innowacji w aspekcie produktowym i procesowym. W ramach ośrodków innowacji można wyróżnić m.in. parki technologiczne, naukowe, naukowo-technologiczne, przemysłowo-technologiczne, techno-parki, inkubatory technologiczne, centra transferu technologii, centra innowacji, huby innowacji cyfrowych.

OI musi spełniać powyższą definicję przez okres min. 6 miesięcy bezpośrednio poprzedzających dzień złożenia wniosku o dofinansowanie.

Opieka długoterminowa – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Opieka instytucjonalna – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Opiekun faktyczny (nieformalny) – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Organ prowadzący szkołę lub placówkę – minister właściwy, jednostka samorządu terytorialnego, osoba prawna niebędąca jednostką samorządu terytorialnego oraz osoba fizyczna, odpowiedzialna za działalność ośrodka wychowania przedszkolnego, szkoły lub placówki systemu oświaty

Organizacja badawcza – podmiot (jak np. uniwersytet lub instytut badawczy, agencja zajmująca się transferem technologii, pośrednik w dziedzinie innowacji, fizyczny lub wirtualny podmiot prowadzący współpracę w dziedzinie badań i

Załącznik nr 2 do Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

rozwoju) niezależnie od jego statusu prawnego (ustanowionego na mocy prawa publicznego lub prywatnego) lub sposobu finansowania, którego podstawowym celem jest samodzielne prowadzenie badań podstawowych, badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych lub rozpowszechnianie na szeroką skalę wyników takich działań poprzez nauczanie, publikację lub transfer wiedzy

Organizacja pozarządowa – organizacja pozarządowa w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Organizacja społeczeństwa obywatelskiego - podmiot spełniający następujące kryteria:

- a. istnienie struktury organizacyjnej oraz formalna rejestracja
- b. strukturalna niezależność od władz publicznych (zwłaszcza w wymiarze organów założycielskich, kontroli udziałów czy nadzoru właścicielskiego)
- c. niezarobkowy charakter organizacji
- d. suwerenność i samorządność
- e. dobrowolność przynależności

Osoba bezrobotna – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Osoba bierna zawodowo – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Osoba doświadczająca wielokrotnego wykluczenia społecznego – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Osoba młoda - osoba w wieku między 15 a 29 rokiem życia, tj. od dnia, w którym przypadają 15 urodziny do dnia poprzedzającego 30 urodziny

Osoba potrzebująca wsparcia w codziennym funkcjonowaniu – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Osoba pracująca – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Osoba o niskich kwalifikacjach - to osoba posiadająca wykształcenie na poziomie do ISCED 4 włącznie.

Załącznik nr 2 do Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

Do tego poziomu wykształcenia kwalifikują się osoby:

- z wykształceniem co najwyżej średnim I stopnia (ISCED 0-2)

Osoby, których najwyższy osiągnięty poziom wykształcenia to wykształcenie gimnazjalne lub podstawowe (8 klas szkoły podstawowej) (poziom ISCED 0-2) zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Kształcenia UNESCO, tj. osoby uczestniczące we wczesnej edukacji (ISCED 0), osoby, które uczestniczą lub zakończyły edukację najwyżej na poziomie podstawowym (ISCED 1-2) i osoby, które zakończyły edukację najwyżej na poziomie gimnazjalnym (ISCED 2), a także osoby, które nie osiągnęły żadnego poziomu wykształcenia (ISCED 0).

- z wykształceniem na poziomie średnim II stopnia (ISCED 3) lub na poziomie policealnym (ISCED 4)

Osoby, których najwyższy osiągnięty poziom wykształcenia to wykształcenie średnie II stopnia – czyli ponadgimnazjalne lub ponadpodstawowe (poziom ISCED 3) albo wykształcenie policealne (ISCED 4) zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Kształcenia UNESCO

Osoba o ograniczonej mobilności – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Osoba przewidziana do zwolnienia- oznacza to pracownika, który znajduje się w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn niedotyczących pracownika lub który został poinformowany przez pracodawcę o zamiarze nieprzedłużenia przez niego stosunku pracy lub stosunku służbowego i nie posiada jednocześnie źródła dochodu z tytułu innej działalności zarobkowej wykonywanej w wymiarze równym lub większym niż połowa wymiaru czasu pracy lub nie jest jednocześnie osobą samozatrudnioną

Osoba w kryzysie bezdomności, dotknięta wykluczeniem z dostępu do mieszkań lub zagrożona bezdomnością – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym - osoby wymienione w Podrozdziale 4.2 lit. a)- p) Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków EFS+ tj.

a) osoby bierne zawodowo

b) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 tej ustawy;

Załącznik nr 2 do Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

- c) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- d) osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- e) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich oraz osoby nieletnie zagrożone demoralizacją i przestępczością;
- f) osoby przebywające i opuszczające młodzieżowe ośrodki wychowawcze i młodzieżowe ośrodki socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe oraz osoby opuszczające okręgowe ośrodki wychowawcze, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich;
- g) osoby z niepełnosprawnościami;
- h) członkowie gospodarstw domowych sprawujący opiekę nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;
- i) osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;
- j) osoby opuszczające placówki opieki instytucjonalnej, w tym w szczególności domy pomocy społecznej;
- k) osoby w kryzysie bezdomności, dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań lub zagrożone bezdomnością;
- l) osoby odbywające karę pozbawienia wolności, objęte dozorem elektronicznym;
- m) osoby korzystające z programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027;
- n) osoby należące do społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie;
- o) osoby objęte ochroną czasową w Polsce w związku z agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę;
- p) inne osoby, rodziny oraz środowiska zidentyfikowane przez IZ FEŁ jako zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, tj.:
  - osoby będące ofiarami przestępstw i przemocy w rodzinie,
  - dzieci i młodzież w kryzysie zdrowia psychicznego,
  - osoby starsze, w szczególności niesamodzielne.

Osoba zagrożona zwolnieniem – oznacza to pracownika zatrudnionego u pracodawcy, który w okresie 12 miesięcy poprzedzających przystąpienie tego pracownika do projektu dokonał rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn nie dotyczących pracowników zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników lub zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy - w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z tych przyczyn u pracodawcy zatrudniającego mniej niż 20 pracowników - albo dokonał likwidacji stanowisk pracy z przyczyn ekonomicznych, organizacyjnych, produkcyjnych lub technologicznych. Pracownik ten nie posiada jednocześnie źródła dochodu z tytułu innej działalności zarobkowej wykonywanej w wymiarze równym lub większym niż połowa wymiaru czasu pracy lub nie jest jednocześnie osobą samozatrudnioną

Osoba z kategorii NEET – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Osoba z niepełnosprawnością – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Osoba z niepełnosprawnością sprzężoną – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Osoby o niskich umiejętnościach podstawowych - oznacza to osoby wykazujące niski poziom w zakresie umiejętności podstawowych tj. podstawowej zdolności w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, rozwijania i wykorzystania myślenia matematycznego oraz korzystania z technologii cyfrowych.

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

Ostateczny odbiorca – podmiot o którym mowa w art. 2 pkt 18 rozporządzenia ogólnego

Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej (OWES) – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Otoczenie podmiotów ekonomii społecznej – samorząd lokalny i regionalny oraz podległe mu instytucje pomocy społecznej i instytucje rynku pracy, instytucje

Załącznik nr 2 do Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

grantodawcze, media, sektor biznesowy (przedsiębiorcy) oraz lokalne grupy działania

Otoczenie społeczno - gospodarcze szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe – rozumiane jako pracodawcy, organizacje pracodawców, przedsiębiorcy, organizacje przedsiębiorców, instytucje rynku pracy, uczelnie, organizacje pozarządowe, partnerzy społeczni oraz inni interesariusze zidentyfikowani w przeprowadzonej przez beneficjenta diagnozie a także podmioty wymienione w art. 3 ust.1a Prawa oświatowego

Outplacement - zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

OWP – ośrodek wychowania przedszkolnego, publiczny lub niepubliczny podmiot, o którym mowa w art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe

OZE – odnawialne źródła energii

Park&Ride (Parkuj i Jedź) – parking dla samochodów osobowych, pełniący funkcję przesiadkową, zlokalizowany w miejscu umożliwiającym pozostawienie samochodu w celu kontynuacji podróży środkami transportu publicznego.

Partnerzy społeczni - organizacje zrzeszające pracodawców i związki zawodowe

Pieczą zastępczą - forma opieki nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców biologicznych uregulowana w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Placówka systemu oświaty – placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie ogólne lub placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie zawodowe

Placówka wsparcia dziennego – podmiot, o którym mowa w art. 190 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Podmiot ekonomii społecznej (PES) – , zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Podmiot wyspecjalizowany w zakresie aktywizacji zawodowej –

1. PUP i inne instytucje rynku pracy, o których mowa w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
2. CIS i KIS w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej zgodnie z ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
3. przedsiębiorstwa społeczne;

4. organizacje pozarządowe, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego – należy przez to rozumieć obowiązkowy zestaw celów kształcenia i treści nauczania opisanych w formie oczekiwanych efektów kształcenia: wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych, niezbędnych dla zawodu lub kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, uwzględnianych w programach nauczania, oraz kryteria weryfikacji tych efektów, umożliwiające ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych, a także warunki realizacji kształcenia w zawodzie, w tym wyposażenie i sprzęt niezbędne do realizacji tego kształcenia oraz minimalną liczbę godzin kształcenia w zawodzie;

Podstawa programowa wychowania przedszkolnego lub podstawa programowa kształcenia ogólnego – należy przez to rozumieć obowiązkowe zestawy celów kształcenia i treści nauczania, w tym umiejętności, opisane w formie ogólnych i szczegółowych wymagań dotyczących wiedzy i umiejętności, które powinien posiadać uczeń po zakończeniu określonego etapu edukacyjnego, oraz zadania wychowawczo-profilaktyczne szkoły, uwzględniane odpowiednio w programach wychowania przedszkolnego, programach nauczania i podczas realizacji zajęć z wychowawcą oraz umożliwiające ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych, a także warunki i sposób realizacji tych podstaw programowych

Podstawowa opieka zdrowotna (POZ) – podstawowa opieka zdrowotna, o której mowa w art. 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej

PPO – Proces Przedsiębiorczego Odkrywania

Praca socjalna – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027 **Prace rozwojowe** – działalność obejmująca nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności, w tym w zakresie narzędzi informatycznych lub oprogramowania, do planowania produkcji oraz projektowania i tworzenia zmienionych, ulepszonych lub nowych produktów, procesów lub usług, z wyłączeniem działalności obejmującej rutynowe i okresowe zmiany wprowadzane do nich, nawet jeżeli takie zmiany mają charakter ulepszeń

Pracodawca - oznacza to jednostkę organizacyjną, chociażby nie posiadała osobowości prawnej, a także osobę fizyczną, jeżeli zatrudniają one co najmniej jednego pracownika

Preinkubacja działalności gospodarczej – prowadzenie działalności gospodarczej przez osobę fizyczną poprzez korzystanie z podmiotowości prawnej inkubatora, bez jej formalnej rejestracji. Wsparcie to umożliwia preinkubowanemu przedsiębiorcy przetestowanie pomysłu na biznes w realnych warunkach rynkowych i skupienie się na zarządzaniu własną firmą, pozostawiając wszelkie formalności, a więc kwestie organizacyjno-prawno-księgowe inkubatorowi

Program aktywności lokalnej (PAL) - partnerstwo lokalne zainicjowane przez ośrodek pomocy społecznej, inną jednostkę organizacyjną samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową w celu realizacji działań na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej oraz w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności lokalnej. Program aktywności lokalnej skierowany jest do osób w ramach konkretnego środowiska lub członków danej społeczności

Program polityki zdrowotnej – program, o którym mowa w art. 5 pkt 29a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W przypadku programów polityki zdrowotnej finansowanych ze środków EFS+, wybór realizatora programu polityki zdrowotnej następuje z zastosowaniem przepisów rozdziału 14 ustawy wdrożeniowej

Projekt – projekt, o którym mowa w art. 2 pkt 22 ustawy wdrożeniowej

Projekt partnerski - projekt partnerski, o którym mowa w art. 39 ustawy wdrożeniowej

Projekt rewitalizacyjny – projekt w rozumieniu art. 2 pkt 22 ustawy, wynikający z gminnego programu rewitalizacji tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych

Projekt socjalny - zespół działań mających na celu poprawę sytuacji życiowej osób, rodzin, grup zagrożonych ubóstwem, marginalizacją i wykluczeniem społecznym zgodnie z art. 6 pkt 18 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

Załącznik nr 2 do Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

Przedsiębiorca - podmiot, o którym mowa w art. 1 Załącznika nr 1 do Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu

Przedsiębiorstwo – przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 1 załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 roku uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym z zastosowaniem art.107 i 108 Traktatu

Przedsiębiorstwo ESCO – (Energy Service Company) - firma oferująca usługi energetyczne. Przedsiębiorstwo usług energetycznych dostarcza usługę poprawiającą efektywność energetyczną u beneficjenta, a wynagrodzenie (zwrot kosztów) za usługę otrzymuje z oszczędności uzyskanych ze zmniejszenia kosztów zużywanej energii wynikających z wdrożonych rozwiązań.

Przedsiębiorstwo społeczne (PS) – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Przedsięwzięcie termomodernizacyjne – ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej oraz ogrzewania do budynków. Przedsięwzięciem termomodernizacyjnym nie jest przeprowadzenie wyłącznie inwestycji związanych z OZE.

Przemysł 4.0 – zmiany polegające przede wszystkim na automatyzacji, robotyzacji i cyfryzacji przedsiębiorstw, zwiększeniu systemów procesowych, przestawieniu firm na cyfrowy łańcuch dostaw

PSZ – Publiczne Służby Zatrudnienia

Publiczny transport zbiorowy – powszechnie dostępny regularny przewóz osób wykonywany w określonych odstępach czasu i po określonej linii komunikacyjnej, liniach komunikacyjnych lub sieci komunikacyjnej

Publiczny zakład opieki zdrowotnej – podmiot wykonujący działalność leczniczą, będący jednostką sektora finansów publicznych, w rozumieniu art. 9 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, lub utworzony przez tę jednostkę

Punkt interwencji kryzysowej (PIK) – podmiot, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

Racjonalne usprawnienia – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027

Regionalne Inteligentne Specjalizacje (RIS) – przed dniem 5 marca 2024 r. specjalizacje regionalne określone w RSI LORIS 2030, przygotowane w procesie przedsiębiorczego odkrywania, z uwzględnieniem elastycznego systemu monitorowania specjalizacji regionalnych, pozwalającego na aktualizowanie zapisów RSI LORIS 2030 o informacje pochodzące ze sfery rynkowej; wyłoniono 6 specjalizacji regionalnych:

- nowoczesny przemysł włókienniczy i mody (w tym wzornictwo),
- zaawansowane materiały budowlane
- medycyna, farmacja, kosmetyki
- energetyka, w tym odnawialne źródła energii
- innowacyjne rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze
- informatyka i telekomunikacja.

Od dnia 5 marca 2024 r. specjalizacje regionalne określone w RSI Łódzkie 2030+, w podziale na specjalizacje horyzontalne i branżowe.

Specjalizacje horyzontalne:

- Nowoczesne technologie środowiskowe
- Usługi przyszłości

Specjalizacje branżowe:

- Innowacyjne włókiennictwo i przemysł mody
- Inteligentne budownictwo
- Medycyna, farmacja, kosmetyki
- Innowacyjne rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze
- Mobilność i logistyka przyszłości.

Regionalny program zdrowotny (RPZ) – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027 **Reintegracja społeczna** - działania służące odbudowaniu lub nabyciu i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu, w tym rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami

Reintegracja zawodowa – działania służące zdobyciu nowych kwalifikacji, kompetencji, wiedzy i umiejętności w celu odbudowania lub uzyskania i podtrzymania zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy

Załącznik nr 2 do Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

i awansu zawodowego, w tym rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami

Rejestr publiczny - rejestr, ewidencja, wykaz, lista, spis albo inna forma ewidencji, służąca do realizacji zadań publicznych, prowadzona przez podmiot publiczny na podstawie odrębnych przepisów ustawowych (zgodnie z ustawą z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne)

Rekultywacja terenu – nadanie lub przywrócenie zdegradowanym terenom wartości przyrodniczych poprzez realizację działań mających na celu m.in.: właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb odtworzenie ekosystemów, przywrócenie zielono-niebieskiej infrastruktury.

Remediacja – poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych lub powierzchniowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i, o ile jest to możliwe, planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu; remediacja może polegać na samooczyszczaniu, jeżeli przynosi największe korzyści dla środowiska.

Renowacja – prace konserwatorsko-restauratorskie, remont budynku prowadzące do odzyskania przez niego stanu poprzedniej świetności

Rewitalizacja – kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne, lub techniczne, lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez gminne programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób: spójny wewnątrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową,

Załącznik nr 2 do Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych). Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- a) uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- b) pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne, lub techniczne, lub środowiskowe;
- c) ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- d) właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru
- e) zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- f) koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji.

Rewitalizacja jest prowadzona zgodnie z *Zasadami realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027* oraz regulacjami zawartymi w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

RLM – równoważna liczba mieszkańców

Rodzice – należy przez to rozumieć także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem

Rozporządzenie ogólne – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

Rozwiązania innowacyjne – rozwiązania wypracowane w: Programie Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL, Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki i Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, które przeszły pozytywną weryfikację

RSI LORIS 2030 - Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030 (obowiązująca przed dniem 5 marca 2024 r.)

RSI Łódzkie 2030+ - Regionalna Strategia Innowacyjności Województwa Łódzkiego (obowiązująca od dnia 5 marca 2024 r.)

Specjalne potrzeby edukacyjne – potrzeby wskazane w § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. Specjalne potrzeby edukacyjne to oddziaływania edukacyjne wobec uczniów: niepełnosprawnych (z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego), zdolnych i chorych. Każda z tych grup ma specjalne potrzeby edukacyjne, które szkoła musi realizować

Stáže uczniowskie – w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, realizowane z zachowaniem najwyższych standardów jakości, na zasadach określonych w tej ustawie, tak aby ułatwiały uzyskanie doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie. Staże są obowiązkowo rozliczane z wykorzystaniem stawki jednostkowej opisanej w Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027, a także monitorowane za pomocą wskaźnika dotyczącego staży uczniowskich zdefiniowanego w LWK 2021 dla EFS+ „Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach uczniowskich”, którego wartość docelowa jest określana we wniosku o dofinansowanie

STEM – skrót oznaczający kształcenie w czterech dyscyplinach: nauka, technologia, inżynieria i matematyka (z ang. science, technology, engineering, mathematics)

Strategia ZIT – strategia terytorialna, o której mowa w art. 29 rozporządzenia ogólnego, opracowana przez związek ZIT

System teleinformatyczny – zespół współpracujących ze sobą urządzeń informatycznych i oprogramowania, zapewniający przetwarzanie i przechowywanie, a także wysyłanie i odbieranie danych poprzez sieci telekomunikacyjne za pomocą właściwego dla danego rodzaju sieci urządzenia końcowego w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne

Systemy telematyczne – rozwiązania telekomunikacyjne, informatyczne, informacyjne oraz automatycznego sterowania, dostosowane do potrzeb obsługiwanych systemów fizycznych – wynikających z ich zadań, infrastruktury, organizacji, procesów utrzymania oraz zarządzania – i zintegrowane z tymi systemami

Załącznik nr 2 do Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

Szkoła – podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 2 oraz art. 18 ust 1 i 2 Prawa oświatowego

Szkoła dla dorosłych – szkoła, o której mowa w art. 4 pkt 29 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe

Szkoła policealna – szkoła, o której mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 lit. f Prawa oświatowego

SZOP FEŁ2027 – Szczegółowy Opis Priorytetów Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

Ścieżka reintegracji – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

TBS – Towarzystwo Budownictwa Społecznego

Telemedycyna - zdalne dostarczanie świadczeń opieki zdrowotnej i informacji medycznej z wykorzystaniem technologii telekomunikacyjnych

Teren inwestycyjny – istniejący teren o powierzchni co najmniej 1 ha przeznaczony, zgodnie z postanowieniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego bądź decyzją, o której mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod działalność produkcyjną lub usługową, z wyłączeniem terenów przeznaczonych pod inwestycje mieszkaniowe. Teren nie może być również przeznaczony wyłącznie pod wielkopowierzchniowe obiekty handlowe (nie mogą one stanowić więcej niż 30% powierzchni terenu inwestycyjnego).

TEN-T – Transeuropejska sieć transportowa – system transportowy UE obejmujący infrastrukturę na potrzeby transportu kolejowego, wodnego śródlądowego, drogowego, morskiego, lotniczego i multimodalnego, zdefiniowany w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 roku w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylającym decyzję nr 661/2010/UE

TIK (ang. ICT) – Technologie Informacyjno-Komunikacyjne

Uczeń – należy przez to rozumieć także słuchaczy i wychowanków **UE** – Unia Europejska

Umiejętności podstawowe – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Załącznik nr 2 do Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

UP – Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce, o której mowa w art. 10 ust. 1 rozporządzenia ogólnego

Upskilling pathways - oznacza to ścieżki poprawy umiejętności, zgodnie z Zaleceniem Rady z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie ścieżek poprawy umiejętności: nowe możliwości dla dorosłych to narzędzie skierowane do osób dorosłych o niskich umiejętnościach, wiedzy i kompetencjach, zapewniające ocenę umiejętności, dostosowaną do potrzeb, elastyczną i wysokiej jakości ofertę edukacyjną oraz walidację i uznawanie nabytych umiejętności

Usługa rozwojowa - zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Usługi świadczone w społeczności lokalnej – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

Usługa zdrowotna – zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027

USMT – ukierunkowane schematy mobilności transnarodowej

Ustawa wdrożeniowa – *Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027*

Warsztat terapii zajęciowej (WTZ) – podmiot reintegracji, o którym mowa art. 10a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Watch-dog – rodzaj organizacji zajmującej się monitorowaniem i upublicznianiem działań podejmowanych przez instytucje publiczne lub inne instytucje i osoby mające wpływ na sferę publiczną w celu wykrycia nieprawidłowości w ich działaniach.

Wielorodzinny budynek mieszkalny - budynek wolno stojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym wydzielone są więcej niż dwa lokale mieszkalne

WOPR – Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe

Wykluczenie społeczne – brak lub ograniczone możliwości uczestnictwa, wpływania, korzystania osób i grup z podstawowych praw, instytucji publicznych, usług, rynków, które powinny być dostępne dla każdego

Zakład aktywności zawodowej (ZAZ) – podmiot, o którym mowa w rozdziale 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Zielono-niebieska infrastruktura – obszary naturalne (np. Natura 2000), półnaturalne (np. parki miejskie), a także elementy sztuczne (takie jak np. tzw. zielone dachy, tzw. zielone ściany) zaprojektowane i zarządzane w sposób mający zapewnić szeroką gamę usług ekosystemowych. Może ona obejmować zarówno elementy zieleni (np. zadrzewienia) jak i elementy wodne (np. zbiorniki, oczka wodne)

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) – mechanizm, za pomocą którego jednostki samorządu terytorialnego, miasta i obszary powiązanych z nimi funkcjonalnie (miasto i samorzady znajdujące się w jego oddziaływaniu), na podstawie przyjętej wspólnie strategii (strategii ZIT), wdrażają wspólne przedsięwzięcia, łączące działania finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus

Zintegrowany węzeł przesiadkowy – miejsce umożliwiające dogodną zmianę środka transportu wyposażone w niezbędną dla obsługi podróżnych infrastrukturę, w szczególności: miejsca postojowe, przystanki komunikacyjne, punkty sprzedaży biletów, systemy informacyjne umożliwiające zapoznanie się zwłaszcza z rozkładem jazdy, linią komunikacyjną lub siecią komunikacyjną

ZPE – Zintegrowana Platforma Edukacyjna

Związek ZIT – zinstytucjonalizowana forma partnerstwa, zawiązana (zgodnie z art. 34 ust. 5 ustawy wdrożeniowej) w formie porozumienia międzygminnego, stowarzyszenia albo związku komunalnego